

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3592/2549

บริษัทผลิตภัณฑ์และวัตถุก่อสร้าง จำกัด โจทก์ กรมสรรพากร จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.รัชฎากร มาตรา 91/1, ป.พ.พ. มาตรา 149, ป.รัชฎากร มาตรา 91/2

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้โจทก์โอนที่ดินพิพาทให้แก่กรุงเทพมหานครตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2530 แต่การโอนดังกล่าวก็เป็นการขายอสังหาริมทรัพย์ตาม ป.รัชฎากร มาตรา 91/1 (4) โจทก์จำเป็นต้องมีที่ดินพิพาทไว้ใช้ในการประกอบกิจการ เพราะต้องใช้เป็นศูนย์บริการลูกค้า ไม่ใช่มีไว้เพื่อขาย ประกอบกับการที่โจทก์ต้องโอนทรัพย์สินก็เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ที่ดินที่โอนนั้นอยู่ในบริเวณที่จะเวนคืน ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2530 ซึ่งหากโจทก์ไม่ตกลงกับเจ้าหน้าที่ที่ต้องถูกเวนคืน ดังนี้ การที่โจทก์ยอมตกลงโอนที่ดินภายใต้สภาพบังคับเช่นนี้ย่อมไม่ใช่การโอนโดยเจตนาหรือเพื่อประโยชน์ในกิจการของโจทก์ กรณีของโจทก์เช่นนี้จึงไม่เป็นการขายอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทางค้าหรือหากำไรที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตามมาตรา 91/2 (6) แห่งประมวลรัษฎากร

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนการประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะของเจ้าพนักงานประเมินของจำเลยตามหนังสือแจ้งการประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะ เลขที่ ตส. 2/01005290/6/000003 เลขที่ ตส. 2/01005290/6/000004 และเลขที่ ตส. 2/01005290/6/000005 ลงวันที่ 26 เมษายน 2545 และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ เลขที่ ฎญ. (อธ.1)/2/2545 ฎญ. (อธ.1)/3/2545 และเลขที่ ฎญ. (อธ.1)/4/2545 ลงวันที่ 12 ธันวาคม 2545 จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลภาษีอากรกลางพิพากษายกฟ้อง ให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนจำเลย โดยกำหนดค่าทนายความให้ 6,000 บาท โจทก์อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีภาษีอากรวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ประกอบกิจการผลิตคอนกรีตผสมเสร็จจำหน่าย โจทก์เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 5045 และ 53456 ซึ่งเป็นที่ตั้งศูนย์บริการลูกค้าของโจทก์ ที่ดินดังกล่าวอยู่ในแนวเขตเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนเพื่อขยายทางหลวงเทศบาลสายรามคำแหง ตอนสะพานข้ามคลองลาดบัวขาว - บรรจบถนนสุขุมวิท พ.ศ.2537 โดยโจทก์จดทะเบียนแบ่งขายให้กรุงเทพมหานครเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2541 โจทก์ได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินจากกรุงเทพมหานคร งวดที่ 1 จำนวน 6,361,687.50 บาท เมื่อปี 2540 งวดที่ 2 จำนวน 1,269,062.50 บาท เมื่อปี 2542 และงวดที่ 3 จำนวน 98,250 บาท เมื่อปี 2544 รวมเป็นเงิน 7,729,000 บาท ต่อมาเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2545 โจทก์ได้รับหนังสือแจ้งการประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะ (ภ.ธ.73.1) จำนวน 3 ฉบับ รวมเป็นเงินภาษีทั้งสิ้น 696,924.31 บาท โจทก์ไม่เห็นด้วยจึงอุทธรณ์การประเมินต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยว่า การประเมินของเจ้าพนักงานประเมินชอบแล้ว แต่ลดเบี้ยปรับให้แก่โจทก์ คงเรียกเก็บร้อยละ 50 ของเบี้ยปรับตามกฎหมาย คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ข้อแรกว่า เงินค่าทดแทนที่ดินที่โจทก์ได้รับอันเนื่องมาจากการแบ่งขายที่ดินพิพาทตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

พ.ศ.2530 ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะหรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า โจทก์ประกอบกิจการผลิตคอนกรีตผสมเสร็จขายให้แก่ลูกค้าทั่วไป การประกอบกิจการของโจทก์ไม่เกี่ยวเนื่องกับอสังหาริมทรัพย์ จึงฟังไม่ได้ว่าโจทก์มีอสังหาริมทรัพย์หรือที่ดินที่ถูกเวนคืนไว้ในการประกอบกิจการอันจะถือว่าเป็นการขายในทางค้าหรือหากำไร โจทก์ไม่มีวัตถุประสงค์ในการซื้อที่ดินไว้เพื่อขายโดยมุ่งแสวงหาประโยชน์ในทางค้าหรือหากำไรและการที่โจทก์ถูกเวนคืนที่ดินไม่ถือว่าเป็นการขายตามความหมายในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 149 โจทก์จึงไม่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ เห็นว่า การที่โจทก์ใช้ที่ดินดังกล่าวเป็นที่ตั้งศูนย์บริการลูกค้าของโจทก์ ย่อมแสดงว่าที่ดินนี้เป็นอสังหาริมทรัพย์ที่โจทก์มีไว้ในการประกอบกิจการ และตามประมวลรัษฎากร มาตรา 91/1 (4) บัญญัติความหมายของคำว่า "ขาย" ว่า หมายความรวมถึงสัญญาจะขาย ขายฝาก แลกเปลี่ยน ให้เช่าซื้อหรือจำหน่าย จ่าย โอนไม่ว่าจะมีประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ ตามบทนิยามดังกล่าวเห็นได้ว่า แม้ที่ดินของโจทก์อยู่ในเขตที่จะต้องเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนเพื่อขายทางหลวงเทศบาล สายรามคำแหง ตอนสะพานข้ามคลองลาดบัวขาว - บรรจบถนนสุวินทวงศ์ พ.ศ.2537 และการที่โจทก์โอนที่ดินดังกล่าวให้แก่กรุงเทพมหานครเป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2530 ก็ตาม ก็ยังเป็นการโอนจึงเป็นการขายอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 91/1 (4) ส่วนปัญหาว่าการขายอสังหาริมทรัพย์ของโจทก์ดังกล่าวจะถือว่าเป็นการประกอบกิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะหรือไม่ นั้น เห็นว่า แม้ประมวลรัษฎากร มาตรา 91/2 บัญญัติว่า ภายใต้บังคับ มาตรา 91/4 การประกอบกิจการดังต่อไปนี้ในราชอาณาจักรให้อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตามบทบัญญัติในหมวดนี้...(6) การขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไรไม่ว่าอสังหาริมทรัพย์นั้นจะได้มาโดยวิธีใดก็ตาม ทั้งนี้เฉพาะที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการขายอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทางค้าหรือหากำไร (ฉบับที่ 244) พ.ศ.2534 ออกโดยอาศัยบทบัญญัติดังกล่าวและใช้บังคับในขณะนั้น มาตรา 3 บัญญัติว่า ให้การขายอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทางค้าหรือหากำไรตามมาตรา 91/2 (6) แห่งประมวลรัษฎากรมีดังต่อไปนี้...(5) การขายอสังหาริมทรัพย์ที่ผู้ขายมีไว้ในการประกอบกิจการแต่ไม่รวมถึงที่ดินที่ผู้ซื้อใช้ในเกษตรกรรมก็ตาม แต่เป็นที่เห็นได้ชัดว่าทรัพย์สินดังกล่าวโจทก์จำเป็นต้องมีไว้ใช้ในการประกอบกิจการ เพราะต้องใช้เป็นศูนย์บริการลูกค้า ไม่ใช่มีไว้เพื่อขาย ประกอบกับการที่โจทก์ต้องโอนทรัพย์สินก็เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกาออกมากำหนดให้ที่ดินที่โอนนั้นอยู่ในบริเวณที่จะเวนคืน ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2530 ซึ่งหากโจทก์ไม่ตกลงกับเจ้าหน้าที่ก็ต้องถูกเวนคืน ดังนี้ การที่โจทก์ยอมตกลงโอนที่ดินภายใต้สภาพบังคับเช่นนี้ ย่อมไม่ใช่การโอนโดยเจตนาหรือเพื่อประโยชน์ในกิจการของโจทก์ กรณีของโจทก์เช่นนี้จึงไม่เป็นการขายอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทางค้าหรือหากำไรที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ ตามมาตรา 91/2 (6) แห่งประมวลรัษฎากร การประเมินของเจ้าพนักงานประเมินและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ไม่ชอบ คดีนี้ไม่จำต้องวินิจฉัยประเด็นตามอุทธรณ์ข้ออื่นอีกต่อไปเพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลง พิพากษากลับ ให้เพิกถอนหนังสือแจ้งการประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะเลขที่ ตส. 2/01005290/6/000003 เลขที่ ตส. 2/01005290/6/000004 และเลขที่ ตส. 2/01005290/6/000005 ลงวันที่ 26 เมษายน 2545 และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เลขที่ ภญ. (อธ.1)/2/2545 เลขที่ ภญ. (อธ.1)/3/2545 และเลขที่ ภญ. (อธ.1)/4/2545 ลงวันที่ 12 ธันวาคม 2545 ให้จำเลยใช้

ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความรวม 5,000 บาท.

องค์คณะ

เปรมใจ กิตติคุณไพโรจน์ · ทองหล่อ โฉมงาม · กำธร โพธิ์สุวัฒนากุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3592/2549>